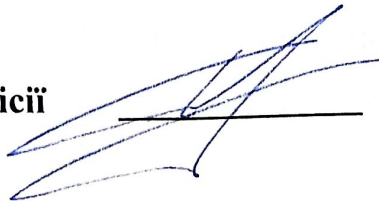

Програма вступного випробування з креслення розглянута і схвалена на засіданні циклової комісії Архітектури та дизайну
Протокол № 10 від 06 травня 2026 року.

Голова циклової комісії

Роман ПОЛТАВЧЕНКО

Програму вступного випробування з креслення уклала Кунька О. Г.,
викладач I категорії спеціальних дисциплін архітектури та дизайну.

I ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною метою вступного випробування з креслення є розкриття творчого та технічного потенціалу абітурієнта. Розуміння його просторового мислення, вміння малювати з натури, креслити геометричні фігури, передавати пропорції та лінійну перспективу, штрихувати та відчувати світлотіньові співвідношення композиції.

Креслення - це не просто технічна дисципліна, а міждисциплінарна освітня компонента, яка розвиває цілу низку ключових компетентностей, що потрібні для фахівців спеціальності G19 Будівництво та цивільна інженерія: математичну - застосування геометричних понять (лінія, вісь симетрія, проекція); інженерно-технічну - побудова точних креслень за відповідними умовами; цифрову - виконання креслень у графічних редакторах, які є складовою всіх навчальних проєктів та професійним маркером фахівців будівельної галузі. Лінійний рисунок - розвиває просторове мислення та формує творчі компетентності: образотворчу (зображати з натури); композиційну (золоте січення); проєктну (ескізи, скетчі, замальовки). Без теоретичних та практичних навичок з рисунку неможливо підготувати спеціалістів творчих освітньо-професійних програм. Тому, введення комплексного випробування з креслення і лінійного рисунку та виявлення відповідних вмінь і навичок абітурієнта є запорукою якісного навчання у майбутньому.

II ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступне випробування проводиться для груп вступників кількістю 25-30 осіб у визначений день (згідно розкладу). Групи абітурієнтів розміщуються у спеціальних аудиторіях. Робоче місце та положення вступника відповідно до натури (композиції) визначається довільно (на вибір абітурієнта). Робоче місце оснащено мольбертом та стільцем. Лінійний рисунок виконується у сидячому положенні з натури.

Матеріали та обладнання у спеціальних аудиторіях: натурні столи з предметами для композиції, стільці, мольберти для креслення.

Вимоги до забезпечення абітурієнта (особисті речі):

- папір формату А3 (297мм x 420мм) для креслення, 180-200 г/м², цупкий;
- графічні олівці Н, НВ, В, 2В, (інші за бажанням);
- гумка, скотч, канцелярське приладдя для креслення.

На вступне випробування відводиться 3 академічні години.

Під час випробування абітурієнту забороняється користуватись будь-якими допоміжними матеріалами, електронними пристроями, засобами зв'язку або сторонньою допомогою. Здійснювати фото та відео фіксацію. Абітурієнт зобов'язаний дотримуватись інструкцій та рекомендацій приймальної комісії, зокрема під час можливої повітряної тривоги.

Витяг з інструкції про дії абітурієнта під час повітряної тривоги: негайно припиніть виконання рисунку, зберігайте спокій. Слухайте вказівки відповідального викладача. Організовано та без паніки пройдіть до найближчого укриття (підвал корпусу). Перебувайте в укритті до офіційного сигналу про відбій повітряної тривоги. Не користуйтеся мобільним зв'язком без нагальної потреби - звільніть мережу для екстрених служб. Після відбою з дозволу адміністрації - поверніться до виконання вступного випробування. Час випробування буде продовжено відповідно до тривалості тривоги.

ІІІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКА

Вступник повинен володіти індивідуальними природними якостями:

- розвинуте об'ємно-просторове мислення;
- здатність до візуалізації об'єктів з природи.

Абітурієнт повинен знати:

- основні закони композиції;
- закономірності конструктивної побудови геометричних фігур;
- закони лінійної перспективи;

- закономірності відтворення об'ємно-просторового середовища;
- закони світлотіні та тонових співвідношень;
- виражальні засоби і техніку штрихування.

Абітурієнт повинен вміти:

- визначати пропорційні співвідношення параметрів геометричних фігур у певному форматі;
- гармонійно компоувати групу форм (предметів) на площині аркуша;
- володіти технологією роботи на папері твердими і м'якими олівцями, що застосовуються у кресленні та тональному світлотіньовому зображенні;
- володіти характерними особливостями лінійного штриха (кут 45 градусів);
- виконувати конструктивну побудову геометричних фігур (куб, шестигранна призма, піраміда, куля тощо);
- засобами штрихового тонування передати світлотіньові градації та проєкції тіней;
- передавати перспективне скорочення фігур відносно лінії горизонту.

IV ЗМІСТ ВИПРОБУВАННЯ З КРЕСЛЕННЯ

Композиція об'ємно - просторових фігур для випробування визначається цикловою комісією Архітектури та дизайну. Постановка просторової композиції являє собою лінійний рисунок натюрморту з геометричних тіл: піраміда, циліндр, призма, куб, куля (на вибір ЦК).

Наприклад потрібно зобразити об'ємно-просторову композицію з геометричних фігур – призму та конус та кулю. Абітурієнт повинен визначити характер та пропорції групи фігур. Обрати положення листа (вертикальне чи горизонтальне). Зробити ескіз. Розмістити та врівноважити предмети на площині листа. Визначити центр композиції. Побудувати предмети з урахуванням перспективи, пропорції та передати характер предметів.

Виконати побудову кожної фігури окремо. Побудова конуса: визначити перспективні скорочення еліпса основи відносно лінії горизонту і точки

сходження. Встановити перпендикуляр з середини основи, та визначити висоту конуса. Викреслити конструктивну побудову фігури. Відтворити межу власної тіні та побудувати падаючу тінь. Встановити тональні відношення власної тіні та падаючої. Відтворити основні тональні градації, що передають реальне освітлення предмету. Зробити тональний акцент на передньому плані.

Побудова шестигранної призми: визначити положення за двома точками сходження і розпочати з побудови основи першого плану, що являє собою вертикальний шестикутник загального положення. Встановити пропорційні відношення висоти та ширини основи, урахувати перспективні скорочення. Побудувати бокові грані шестигранної призми, враховуючи перспективні скорочення у горизонтальному положенні. Встановити розподіл тонових градацій між гранями призми. Визначити найсвітлішу і найтемнішу грань та встановити їх відношення з падаючою тінню. Знайти композиційну рівновагу загальної форми і фону. Перевірити пропорції. Тонально відтворити межу власної тіні та побудувати падаючу тінь. Установити тональні відношення власної тіні та падаючої.

Побудова кулі: визначити положення кулі на площині зображення та намітити її габаритні розміри. Розпочати з побудови кола, яке є контуром кулі в перспективі. Установити пропорційні відношення висоти та ширини зображення, перевірити правильність форми. Визначити напрямок джерела світла та намітити основні світлотіньові зони: світло, півтінь, власну тінь, рефлекс і блік. Встановити розподіл тонових градацій на поверхні кулі відповідно до її об'ємної форми. Визначити найсвітлішу ділянку (блік) і найтемнішу частину власної тіні та встановити їх співвідношення з падаючою тінню. Знайти композиційну рівновагу загальної форми кулі та фону. Перевірити пропорції й цілісність форми. Тонально відтворити межу світла і тіні, плавність переходів між світлотіньовими зонами та побудувати падаючу тінь відповідно до напрямку

освітлення. Установити тональні відношення власної тіні, рефлексу та падаючої тіні, досягнувши переконливої передачі об'єму кулі в просторі.

Методичні рекомендації до виконання роботи: Ступінь освітленості поверхні предмета залежить від кута падіння променя світла. На поверхні ребристих тіл тональні градації більш контрастні, а на кривих поверхнях більш м'які. Віддаленість предмету вглиб предметного простору обумовлює зменшення контрастності світлотіні. Сила тону штрихового тонування підпорядковується закономірностям світлотіні – послідовному розподілу світла по поверхні в залежності від її структури: полиск, світло, напівсвітло, напівтіні, власні тіні, рефлекси, падаючі тіні від предметів. Практичним вирішенням завдання зображення об'ємної форми предмету є ведення процесу рисунку від лінійно-конструктивної побудови з визначенням головних пропорцій предмету до трактовки об'ємної форми за допомогою світлотіньового моделювання. Процес рисунку ведеться від загального до детального та від поодиноких деталей до більшого узагальнення. Відтворити всі тональні градації тіні: власна тінь, напівтінь, рефлекс, падаюча тінь - м'якими олівцями; а зону світла: напівсвітло, яскраве світло, полиск - твердими. Засвічені площини не штрихуються. Вірно знайдені тональні відношення на рисунку надають зображенню предметів правдивість, матеріальність та переконливість.

Вимоги до робіт з креслення мають такі складові:

- вірне компонування зображення предметів у форматі листа;
- вибір розміру та масштабу зображення;
- конструктивна побудова фігур;
- збереження пропорцій фігур, що зображуються;
- урахування повітряної та лінійної перспективи фігур;
- правильність побудови форм та деталей об'єктів;
- виявлення об'ємності фігур, співвідношення світла та тіні засобами конструктивно-тональної побудови;

- виявлення просторових співвідношень у розташуванні предметів;
- володіння технікою штриха;
- виявлення цілісної єдності та художньої виразності лінійного рисунка.

Див. додаток А

IV КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИПРОБУВАННЯ З КРЕСЛЕННЯ

200-196 балів - виставляється за майстерно виконану роботу з дотриманням усіх встановлених вимог.

195-188 балів - виставляється за роботу, яка відповідає всім вимогам щодо якості і повноти виконання завдання, але є похибки в композиції.

187-180 балів – виставляється за роботу, яка відповідає всім вимогам, але містить незначні відхилення технічного характеру - побудова однієї з фігур має похибку.

179-170 балів – виставляється за роботу, яка відповідає всім вимогам, але має окремі недоліки штрихування та відхилення технічного характеру - побудова двох фігур має похибку.

169-160 балів – це робота, яка відповідає критерію композиції, але має недоліки штрихування та вирішення світлотіньових площин, а фігури збудовані із значними похибками перспективного скорочення.

159-150 балів – виставляється за роботу, яка не відповідає вимогам композиції, побудови, перспективи, світлотіньового рішення, але вважається токою, що завершена.

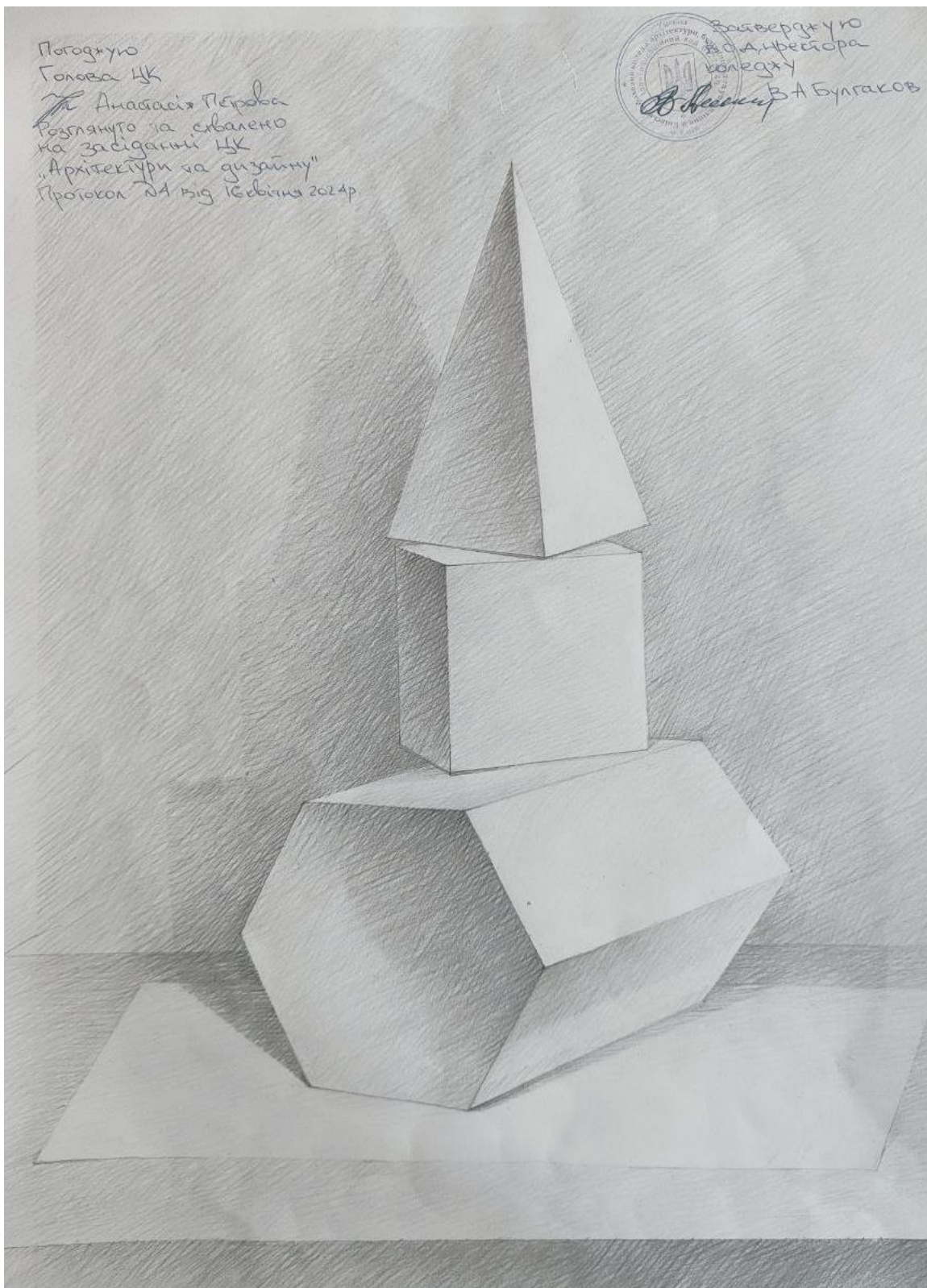
149-140 і менше балів – виставляється за роботу, в якій допущено грубі помилки в побудові, що принципово спотворюють точність зображуваної постановки, робота не відповідає жодній вимозі.

V СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сидоренко В. Креслення : підручник для 8–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів / В. Сидоренко. — К. : Прок-бізнес, 2010. — 160 с.

2. Волошкевич П. П. Креслення — перші кроки у мову інженерів : навч. посіб. у 2 ч. Ч. 1 : Навчальний посібник / П. П. Волошкевич, І. М. Рудик. — Львів : Новий Світ-2000, 2019. — 180 с.
3. Кащенко О. В. Графіка-креслення: навч. посіб. / О. В. Кащенко. — К. : Київський нац. ун-т буд-ва і архіт., 2011. — 156 с.
4. Михайленко В. Є. Нарисна геометрія : підручник / В. Є. Михайленко, Ю. І. Ковальов, О. В. Лисенко. — К. : Вища школа, 2004. — 327 с
5. Михайленко В.Є. Основи композиції. – К.: Каравела, 2004. – 304 с.
6. Лі М. Основи навчального академічного рисунка : навч. посіб. / М. Лі. — К. : Белелістика, 2023. — 480 с.

Додаток А

Лінійний рисунок геометричних тіл